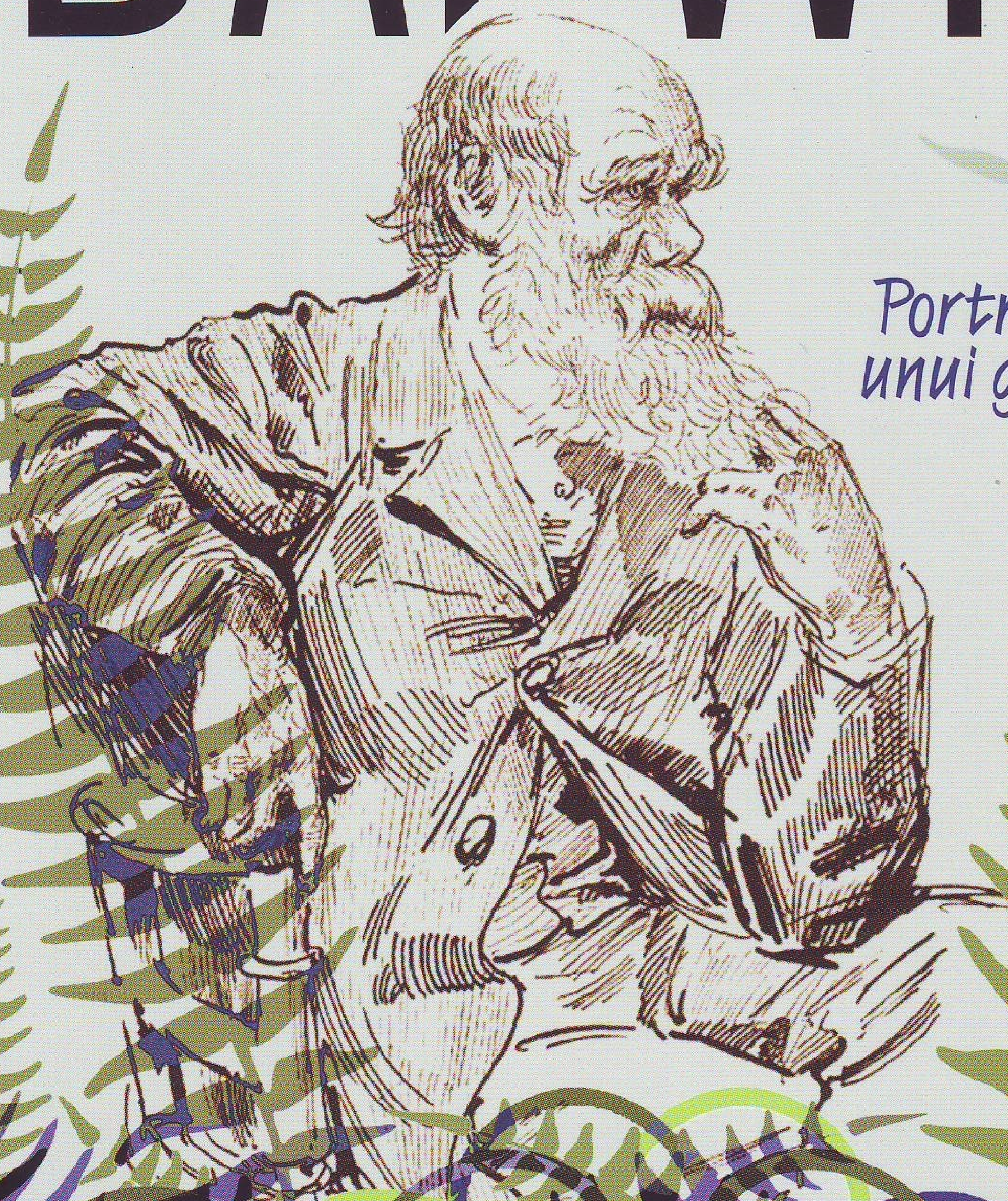
PAUL JOHNSON

DARWIN

Portretul unui geniu

HUMANITAS

Darwin. Portretul unui geniu

Paul Bede Johnson (născut în 1928 la Manchester) este un binecunoscut ziarist și istoric englez. A studiat la Stonyhurst College, apoi la Magdalen College (Oxford). S-a afirmat ca jurnalist în anii '50, la *The New Statesman*. În anii '70 a început să aibă concepții tot mai conservatoare; pe fundalul problemelor economiei britanice, s-a opus mișcării sindicale. Susținător al lui Margaret Thatcher, a devenit unul dintre consilierii ei și i-a scris o serie de discursuri. Din 1981 până în 2009 a deținut o rubrică în *The Spectator*. S-a preocupat de problemele și evenimentele care indicau, în opinia sa, declinul general, de la educație la practicarea religiei și comportamentul social. A scris regulat în *The Daily Telegraph* și într-o serie de publicații americane (*The New York Times*, *The Wall Street Journal*, *Commentary*, *The National Review*). În anul 2006, Johnson a primit din partea președintelui George W. Bush The Presidential Medal of Freedom.

Autor prolific, a abordat cu talent și vervă cele mai diverse subiecte. Printre titlurile sale se numără: *The Offshore Islanders: A History of the English People* (1972), *Elizabeth I: A Study in Power and Intellect* (1974), *The Life and Times of Edward III* (1974), *Pope John XXIII* (1975), *A History of Christianity* (1977), *Ireland: A Concise History from the Twelfth Century to the Present Day* (1981), *Pope John Paul II and the Catholic Restoration* (1982), *A History of the Modern World from 1917 to the 1980s* (1983; *O istorie a lumii moderne*, Humanitas, 2003; reed. 2005, 2014), *A History of the Jews* (1987; *O istorie a evreilor*, 2005; Humanitas, 2015), *Intellectuals* (1988; *Intelectualii*, Humanitas, 1999; reed. 2006, 2011, 2015), *To Hell with Picasso and Other Essays* (1996; *La naiba cu Picasso și alte eseuri*, Humanitas, 2012), *A History of the American People* (1997), *Napoleon* (2002), *The Vanished Landscape: A 1930s Childhood in the Potteries* (2004; *Peisajul dispărut. Anii copilăriei mele*, Humanitas, 2013); *Churchill* (2009; Humanitas, 2017), *Jesus: A Biography from a Believer* (2010; *Viața lui Isus povestită de un credincios*, Humanitas, 2012), *Socrates: A Man for Our Times* (2011; *Socrate. Un om pentru timpurile noastre*, Humanitas, 2013), *Darwin: Portrait of a Genius* (2012); *Mozart: A Life* (2013; *Mozart. O viață*, Humanitas, 2015), *Stalin* (2014; Humanitas, 2014).

PAUL JOHNSON

DARWIN

Portretul unui geniu

Traducere din engleză de
Diana Constantinescu-Altamer

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Dan Flonta
Coperta: Ioana Nedelcu
Corector: Cristian Negoiță
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Corina Roncea, Carmen Petrescu

Tipărit la Tipo Lidana – Suceava

Paul Johnson
Darwin: Portrait of a Genius

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Johnson, Paul
Darwin: portretul unui geniu / Paul Johnson; trad. din engleză de Diana Constantinescu-Altamer. – București: Humanitas, 2018
ISBN 978-973-50-5885-2
I. Constantinescu-Altamer, Diana (trad.)
929

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30

Pentru nepotul meu Ralph

timpurile, iar împletirea ei cu mendelismul, care i-a furnizat piesele lipsă, a dus la dezvoltarea noii științe a geneticii, care progresează în ritm accelerat pentru a dezlega misterele vieții. Darwin face și azi parte din cercul select al pionierilor care au risipit întunericul ignoranței.

Însă toate acestea nu justifică exuberanța fundamentaliștilor darwinieni, care, în ultimele decenii, au căutat să-i confere lui Darwin un statut cvasidivin și să-i discrediteze pe cei care l-au supus continuei analize critice ce constituie esența științei adevărate. Darwin a fost primul care și-a recunoscut limitele, și, după cum s-a arătat în această carte, ele au fost numeroase și uneori au avut consecințe serioase. De pildă, el a rămas fidel învățăturilor lui Lamarck, care spuneau că însușirile dobândite pot fi moștenite, iar asta l-a condus la nonsensuri. Genetica postmendeliană a arătat că Lamarck și Darwin s-au înșelat în această privință.

Deosebit de regretabil este faptul că biologii răspunzători de fundamentalismul darwinian au ajuns să fie ei înșiși divinizați de o cohortă de filozofi isteți, dar perverțiți, care au acționat cam la fel ca furnicile-sclave studiate de Darwin, subordonându-și propriile interese profesionale cerințelor acestor stăpâni din sfera biologiei. O asemenea alianță între o știință prea exuberantă și o filozofie defectuoasă este un obstacol formidabil în calea adevărului și a extinderii cunoașterii.

Cunoașterea va avansa, putem fi siguri, și o va face într-un ritm accelerat și în direcții pe care nu avem cum să le prezicem. Această carte este scrisă din punctul de vedere al unui istoric, și chiar dacă toate teoriile asupra istoriei sunt fantasmagorii vanitoase, sortite în final uitării,

istoria ne oferă anumite lecții, una dintre ele fiind aceea că știința, la fel ca orice altceva, ajunge să fie depășită mai devreme sau mai târziu. O altă lecție este că natura e plină de surprize. După o viață dedicată cercetării științifice, J.B.S. Haldane a conchis cu regret: „Universul este nu doar mai straniu decât presupunem, ci mai straniu decât *putem* presupune." Gândul că am făcut abia primii pași pe calea dobândirii cunoașterii te cheamă la moderație, dar te și umple de entuziasm. Cu siguranță, Darwin ar fi fost de acord!

RECOMANDĂRI DE LECTURĂ

În prezent, există nenumărate volume despre Darwin, dar esențial este să citiți ceea ce a scris el. Dintre cărțile sale mai importante, trebuie amintită *The Voyage of the Beagle* (așa cum este intitulată acum), în ediția bună apărută în seria Wordsworth Classics of World Literature, cu o introducere de David Amigoni.[1] Penguin Classics publică *The Origin of Species*, cu o introducere de John Wyon Burrow.[2] Gibson Square Books publică *The Descent of Man*, cu o introducere de Richard Dawkins.[3] *The Expression of the Emotions in Men and Animals* e publicată de Penguin, cu

1. O selecție amplă din această carte este oferită în volumul *Autobiografia lui Charles Darwin, 1809–1882. Urmată de fragmente din: Călătoria unui naturalist în jurul lumii*, trad. de Ioana Miruna Voiculescu, Andrei Bontaș și Ancuța Bontaș, studiu introductiv de Mircea Flonta, Humanitas, București, 2017. Există de asemenea o ediție integrală mai veche: Charles Darwin, *Călătoria unui naturalist în jurul lumii pe bordul vasului Beagle*, trad. de Radu Tudoran și Dinu Bondi, Editura Tineretului, București, 1958 (n. tr.).

2. Ed. rom.: Charles Darwin, *Originea speciilor*, trad. de Ion E. Fuhn, pref. de Dumitru Murariu și Octavian Popescu, Editura Academiei Române și Editura Herald, București, 2017 (n. tr.).

3. Ed. rom.: Charles Darwin, *Descendența omului și selecția sexuală*, trad. de Eugen Margulius, Editura Academiei R.S.R., București, 1967 (n. tr.).

o introducere de Joe Cain.[1] Oxford University Press a publicat o ediție utilă intitulată *Darwin's Evolutionary Writings*, incluzând și scrierile autobiografice, precum și o introducere semnată de James A. Secord. Toate acestea sunt ediții broșate. Volumul *Charles Darwin's Shorter Publications*, editat de John Van Wyhe, a apărut la Cambridge University Press (2009). Există și o integrală Darwin, *The Works of Charles Darwin*, în 29 de volume, editată de Paul H. Barrett și R.B. Freeman (Londra, 1986). *The Correspondence of Charles Darwin*, editată de Frederick Burkhardt *et al.*, apare la Cambridge University Press, care a publicat până acum 18 volume (1985–).[2] Utilă este și cartea *The Cambridge Companion to „The Origin of Species"*, editată de Michael Ruse și Robert J. Richards (2009).

Biografia oficială a lui Darwin scrisă de fiul său Francis merită să fie citită și azi; o găsiți rezumată în vechiul *Dictionary of National Biography*. Dintre biografiile mai recente, sunt de menționat *Charles Darwin* de Janet Browne, 2 vol. (Londra, 1995–2002), și *Darwin* de Adrian Desmond și James Moore (Londra, 1991). Pentru o biografie a soției sale, consultați *Emma Darwin: A Victorian Life* de James D. Loy și Kent M. Loy (University Press of Florida, 2010). Pentru a afla mai multe despre raportarea lui Darwin la sclavie, consultați *Darwin's Sacred Cause* de Adrian Desmond și James Moore (Penguin, 2010). Pentru contextul istoric, citiți capitolul 13, „*The Evolutionary Moment*", din cartea lui K. Theodore Hoppen *The Mid-Victorian Generation, England 1846–1886* (Oxford University Press, 1998). Pentru progresele postdarwiniste, consultați volumul *Genome* de Matt Ridley (Londra, 1999).

---

1. Ed. rom.: Charles Darwin, *Expresia emoțiilor la om și animale. Despre instinct*, trad. de Eugen Margulius, Editura Academiei R.S.R., București, 1967 (n. tr.).
2. Până în toamna lui 2017, au apărut 25 de volume (n. tr.).

De același autor:

Churchill

Stalin: Unul dintre marii monștri ai istoriei

Mozart: O viață

Socrate: Un om pentru timpurile noastre

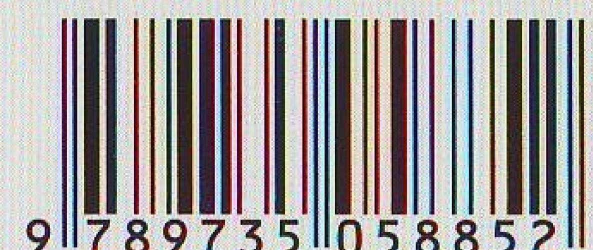
Viața lui Isus povestită de un credincios

Au mai apărut:

CHARLES DARWIN
Autobiografia lui Charles Darwin, 1809–1882: Urmată de fragmente din Călătoria unui naturalist în jurul lumii

MICHAEL SHERMER
De ce e Darwin important: Pledoarie împotriva proiectului inteligent

ISBN 978-973-50-5885-2

Nici o altă figură din istoria științei nu a avut un asemenea impact cultural ca Darwin. În această biografie, Paul Johnson ne arată cine a fost Charles Darwin, cum a trăit și a gândit el și cum au schimbat ideile lui, care au reverberat în atâtea domenii, fața lumii moderne. Unul dintre lucrurile care uimesc la istoricul englez este capacitatea sa de a condensa în puține cuvinte o extraordinară bogăție de fapte și idei: atmosfera lumii victoriene și povestea familiei lui Darwin, marea sa călătorie în jurul lumii și îndelunga elaborare a teoriei despre evoluția speciilor sunt prezentate la fel de viu și de fluent ca și relația cu soția sa, Emma, spinoasa temă a religiei sau deraierile darwinismului social. După cum scria *The Washington Post*, Johnson își face protagoniștii „destul de umani și de failibili încât să-i putem recunoaște imediat, evidențiind totodată ce i-a transformat în eroi“.

studii literare • filologie • lingvistică • studii clasice
filozofie • jurnalism • comunicare • critică literară
mentalități • sociologie • politologie • religie • teologie
mitologie • spiritualitate • eseu • antropologie • estetică
istoria ideilor • psihologie • **biografii** • studii culturale

Ilustrația de pe copertă:
Charles Darwin, caricatură de Harry Furniss